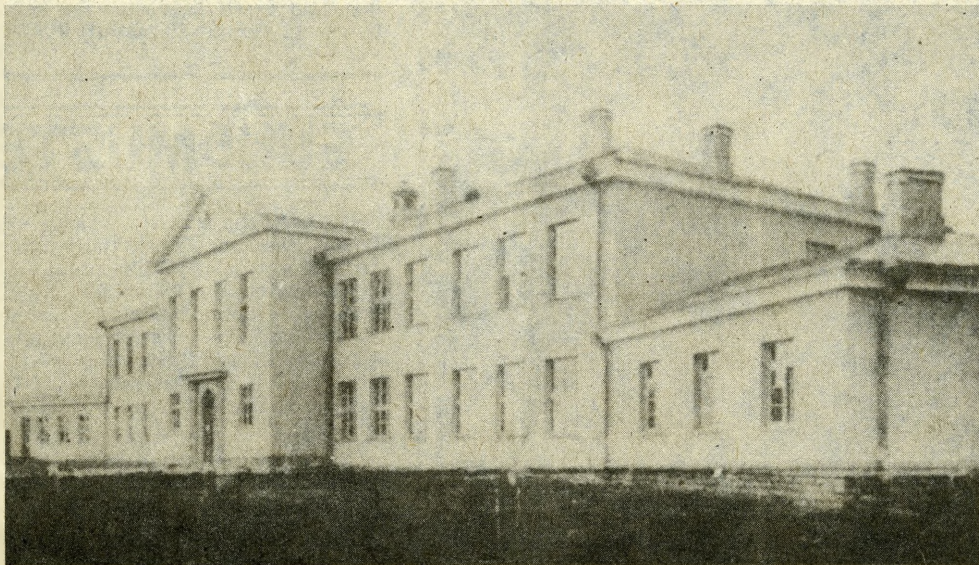

Läbi aastate

Pildil: Jõhvi
algkool pärast
valmistamist 1930. a.

Arhiivifoto

Teatavasti sai Jõhvi eelmise sajandi teisel poolel Alutaguse kultuuri- ja hariduskeskuseks. Kui 1890. aastal avati Jõhvis ministeeriumikool, sai Jõhvi tunnuks kaugemalgi. Kirjanik Jaan Vahtra on sel teemal kirjutanud mälestusjutustuse «Nurjunud maailmareis». Jõhvi ministeeriumikool lõpetas oma töö aastal 1918, saksa okupatsiooni ajal, koolimaja põles maha 1919. aasta 24. märtsil.

Samal aastal asutati Jõhvis ühiskümnaasiumi nime all kesk-kool ja juba nelja aasta pärast ehitati koolile väga esinduslik kahekorruline puithoone. Arhitekt oli Cr. Leibert ja hoone maksis 7,5 miljonit marka. Et oleks soliidsem, arvestati tol ajal markades, hiljem sentides.

Koolihoone avamisest kirjutas Narva ajaleht «Põhja Kodu» 1924. a. järgmist: «27. skp. oli Jõhvi ühiskümnaasiumis pidulik avamine ja sisseõnnistamine. Viru maakonnavalitsuse esindaja andis maakonna valitsuse poolt koolimaja ametlikult üle. Vaimuliku talituse toimetas Jõhvi pastor Jaak Varik... Järgnes koolijuhataja K. Lippu ülevaade kooli 4-aastasest tegevusest. — Kooli asutamise mõte võeti üles 1919. a. suvel. Raskustest üle saades võidi esimest koolipäeva pidada 20. septembril 1919. ... Et raskustega võidelda tuli, näitab juba see, et kool mitu korda ümberkolima pidi. Esiti asus kool Jõhvi mõisa

härrestemajas, hiljem kitsas üürikorteris. 26. novembril 1923 võis kool jätkata oma tööd uues ruumikas hoones. ... Koolis on praegu 204 õpilast. Tänavu kevadel läheb välja kolmas lend.» 1929. aastal alustati teise suure koolimaja, algkooli ehitamist. Nurgakivi pandi aprillis ja sügiseks saadi hoone juba katuse alla. Seega võime käesoleval aastal pühitseda hoone (praeguse Jõhvi pioneerimaja) 60. aastapäeva. Hoone arhitekt oli A. Taak, ehitusmeister A. Allas ja ta maksis 14 219 694 senti. Õppetöö uues koolimajas algas 1. sept. 1930. aastal. Pidulik avamistseremonia toimus 28. septembril.

Nii võis tolelaegne Jõhvi lausa uhkeldada oma suurte ja esinduslike koolimajadega. 45 aastat tagasi oli ühes ajalehes sõjaeelse Jõhvi kohta kirjutatud järgmist: «Veneagest rapasest ja porisest alevikust oli saanud korrashoitud väikelinn, mille nägusad koolimajad ja kasvav aedlinnaosa jätsid külastajatele meeldiva mulje.»

Ma ei hakka siin kirjeldama, missuguste puuduste ja raskustega tuli õppival noorsool eelmise sõja ja sellele järgnenud aastatel võidelda. Suurima austusega peame mäletama tolelaegseid õpetajaid, kes kõigi raskuste kiuste andsid oma parima, et siin Jõhvis koolielu kuidagi vee peal hoida. Kui sõjatalvel 1941/42, saksa okupatsiooni ajal, said mõlemad koolid kasutada oma koolimaju,

siis järgmiseks õppeaastaks võtsid saksa sõjaväevõimud kesk-kooli hoone oma käsutusse sõjaväehaiglana. Algkooli hoones käis õppetöö kahes vahetuses: esimeses 6-kl. algkool, teises 5-kl. keskkool. 1943. aasta suvel võtsid sõjaväelased oma käsutusse ka algkoolimaja ja seega ähvardas koolitöö täielikult seiskuda, sest uhketest koolimajadest hoolimata polnud kusagil õppida. Suure palumise ja kauplemise peale lubasid sakslased kasutada kesk-kooli alumist korrust. Kokkusu-rutud kolmevahetuseline koolitöö lõppes aga juba 28. jaanuaril 1944. aastal, mil Leningradist alt taganevad sakslased ka kesk-kooli alumise korruse ära võtsid. Kauni hoone lasksid nad puruks 19. septembril 1944, mõned tunnid enne Punaarmee saabumist Jõhvi. Pargi allee raudteetületuskohast jalgrada mööda viadukti alt mikrorajooni mineja võib märgata paremat kätt enne viadukti reas seismas viit suurt pärnapuud — need tähistavad kunagise keskkoolihoone asukohata.

Põlenud ja purustatud, ainult mõnesaja allesjäänud kohaliku elanikuga Jõhvis algas õppetöö 1. novembril 1944. aastal algkooli ruumes, mis nagu ime läbi oli hävingust pääsenud. Nüüd ametlik Jõhvi keskkool alustas oma tööd kaheksaklassilisena ja direktoriks sai Jõhvi kauaaegne pedagoog Rudolf Ento.

Lembit KIISMA